

PROBĂ
PENTRU ÎNSCRIEREA
ÎN PROGRAMUL
„PAȘI SPRE EXCELENȚĂ”
DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
DECEMBRIE 2023

Citește cu atenție textul următor:

Au fost odată doi băieți și o fată: Panait, Andrei și Marina. Când s-a născut Panait, bunicul **a sădit** în grădină un cireș. Pentru Marina, a altoit un măr, iar la nașterea lui Andrei a adus un pui de brad. Copiii și copacii creșteau sănătoși și **voinici** iar când cireșul și mărul au început să dea roade, frații cei mari nu știau ce să mai facă de bucurie. Doar că ei nu erau prea **darnici** cu cireșele și merele lor, iar lui Andrei abia dacă-i dădeau câteva zicându-i:

- Du-te la brăduțul tău, să-ți dea el!

Auzindu-i, Andrei se întrista, însă când atinge crengile verzi și plăcut mirositoare ale copăcelului său, inima i se umplea de mângâiere.

Iarna, cireșul și mărul se strâneau zgribuliți sub glugile lor de zăpadă, bradul în schimb, se înălța din zi în zi tot mai semeț și mai strălucitor.

Andrei, cum deschidea ochii, fugea la geam să-l zărească, iar seara nu se culca înainte să-i șoptească: „*Somn ușor!*”

Într-o noapte de decembrie, când grădina scânteia în lumina lunii, Andrei se deșteaptă cu gândul la brad. Alergă la fereastră și, ce să vadă? Copăcelul, încălțat cu cizme din blană de viezure, țăpăia pe zăpadă, croindu-și drum spre poartă. Băiatul vru să-l strige, să-l oprească, dar simți o moleșală și se vârî înapoi în pat.

Dimineața, bradul picotea la locul său, de parcă nu s-ar fi clintit vreodată din grădină. În noaptea următoare, Andrei pândi de după perdea, și, când îl văzu țăpăind cu cizmele printre troiene își îmbracă repede paltonul și fugi după el.

Brăduțul apucase pe cărarea spre munte cu mers vârtos și grăbit. Noroc că urmele i se vedeau bine, așa că Andrei nu se rătăci și ajunsese într-o poiană unde se adunaseră pâlcuri-pâlcuri de brazi de toate vârstele și mărimile purtând cu toții cizme din blană de viezure.

În partea de jos a poienii, călare pe un buștean, stătea un moșneag cu barbă lungă, albă, care avea pe nas, în loc de ochelari, un covrig și le depăna brazilor o poveste. Pe măsură ce aceștia ascultau, se făceau mai scripitori și mai puternici.

- Andrei, vino lângă mine! spuse bătrânul. Eu sunt Moș Decembrie, prietenul brazilor și îmi place să le spun povești. Știu că și tu ai un brăduț în grădină și că acum ai venit pe urmele lui. Spune-mi, de ce ți-e atât de drag?

Andrei îl privi **șovăitor**:

- Îl iubesc... pentru că e frumos!

- Ești un copil cuminte, murmură Moș Decembrie. Ai înțeles ceea ce mulți încă nu știu! Așa e! Unele lucruri trebuie iubite pentru frumusețea lor. Acum, vino, **încalecă** repede pe **buștean** să te duc acasă!

Andrei sări pe buștean! De-abia atunci văzu că acesta era o sanie **trasă** de șase vulpi tăcute și albe care porniră la **vale** spulberând zăpada într-un nor albăstrui.

(„În poiana lui Moș Decembrie”, de Marta Cozmin)

Rezolvați cu atenție următoarele exerciții:

1. Răspundeți la următoarele întrebări:

a. Cum a sărbătorit bunicul nașterea fiecărui nepot?

(5 puncte)

b. De ce i se umplea lui Andrei inima de bucurie?

(5 puncte)

c. Ce a înțeles Andrei cu ajutorul lui Moș Decembrie?

(5 puncte)

d. Ce credeți că s-a întâmplat cu brăduțul lui Andrei?

(5 puncte)
2. Găsiți cuvinte cu înțeles asemănător pentru cuvintele din text, scrise în chenar:

a sădit, voinici, șovăitor, buștean.

(4 puncte)
3. Notați cuvinte cu înțeles opus pentru următorii termeni: *darnici, încalecă, vale, trasă.*

Atenție! Vei găsi în text cuvintele scrise cu caractere îngroșate.

(4 puncte)
4. Formulați enunțuri pentru a exemplifica trei sensuri diferite ale cuvântului *roade*.

Atenție! Sensul cuvântului găsit în text se exclude!

(6 puncte)
5. Înlocuiți fiecare expresie cu un verb cu înțeles asemănător:

a trage pe sfoară, a trage cu ochiul, a trage cu urechea.

(6 puncte)
6. Transformați substantivele *prieten, blană, mângâiere* în verbe, apoi în adjective.

(6 puncte)
7. Construiți câte un enunț cu: *iar* și *i-ar*.

(8 puncte)
8. Transcrieți din text enunțurile în care virgula:

a. desparte cuvintele dintr-o enumerare;

b. desparte cuvintele unui personaj de cuvintele autorului textului;

c. desparte o adresare de restul propoziției.

(6 puncte)
9. Imaginați-vă o întâlnire cu Moș Decembrie. Acesta vă invită într-o călătorie cu sania sa magică. Redați într-un text de maximum 15 rânduri (150 de cuvinte) această aventură.

(30 puncte)

În alcătuirea textului vei avea în vedere:

- Găsirea unui titlu adecvat (3p)
- Înlănțuirea logică a ideilor (4p)
- Integrarea în text a trei expresii deosebite pe care să le subliniezi (6p)
- Folosirea a trei ortograme (6p)
- Respectarea limitei de rânduri (1p)
- Respectarea părților unei compuneri: introducere, cuprins și încheiere (6p)
- Respectarea ortografiei și a punctuației (2p)
- Originalitate (2p)

Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă 10 p din oficiu.
Timpul efectiv de lucru este de 60 de minute.